

Teaching Guide

Identifying Data					2023/24
Subject (*)	Adaptacións Curriculares e Progr. de Desenv. Indiv		Code	652911317	
Study programme	Diplomado en Logopedia				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
First and Second Cycle	1st four-month period	Third	Optional	4	
Language	Galician				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department					
Coordinador		E-mail			
Lecturers		E-mail			
Web					
General description					

Study programme competences

Code	Study programme competences

Learning outcomes

Learning outcomes	Study programme competences		
1. Analizar as repercusións dos diversos problemas da linguaxe no ámbito curricular en suxeitos inmersos no sistema educativo. 2. Adquirir os fundamentos e as destrezas didácticas para a intervención logopédica. 3. Saber incardinar o apoio logopédico dentro da estrutura complexa de apoios que precisan as persoas que atopan problemas no seu proceso de desenvolvemento persoal. 4. Coñecer e aplicar a teoría curricular como marco de resposta ás necesidades educativas especiais do alumnado no ámbito lingüístico. 5. Adquirir as destrezas e identificar as variables que o asesoramento e apoio logopédico poden achegar no proceso de deseño e desenvolvemento das adaptacións curriculares. 6. Coñecer e practicar o traballo en equipo e interdisciplinar como un instrumento eficaz na solución e mellora da calidade de vida das persoas de acordo coa diversidade funcional que as caracteriza.			

Contents

Topic	Sub-topic
BLOQUE I. As respostas á diversidade dende o curriculum	1. O marco conceptual a. A resposta á diversidade e aos problemas da linguaxe ao longo da historia b. O diálogo entre contexto social e as medidas lexislativas. 1. A atención á diversidade dende o paradigma inclusivo a. A diversidade como riqueza formativa. b. As implicacións da escola inclusiva no quefacer dos profesionais. c. A escola e os servizos de apoio ao alumnado con dificultades de linguaxe.
BLOQUE II. Adaptacións curriculares e avalavaliación das Necesidades Educativas Especiais dende a perspectiva curricular.	1. Dende o Programa de Desenvolvemento Individual ás Adaptacións Curriculares: Conceptos, Semellanzas e Diferenzas. 2. A avaliación das NE no ámbito lingüístico dende unha perspectiva curricular. 3. O ordenamento lexislativo das adaptacións curriculares.

BLOQUE III. Adaptacións curriculares inespecíficas na área da linguaxe	1. Adaptación dos contextos e das propostas de aprendizaxe para unha intervención baseada na inclusión. 2. Elaboración, selección e organización dos recursos. 3. O apoio logopédico no marco dunha proposta curricular abordada dende unha perspectiva de traballo interprofesional.
BLOQUE IV. Adaptacións Curriculares na Área da Linguaxe	1. Concepto de Adaptación Curricular (AC). 2. O Documento de Adaptación Curricular (DAC)

Planning

Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Supervised projects		0	40	40
Workbook		3	30	33
Short answer questions		2	22	24
Personalized attention		3	0	3

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

Methodologies	Description
Supervised projects	O alumnado terá que realizar unha Adaptación Curricular seguindo os parámetros dados en tutoría pola profesora
Workbook	Para a preparación da materia é imprescindible a realización de distintas lecturas sobre a temática. Neste senso é imprescindible que o alumnado se poña en contacto coa profesora
Short answer questions	O alumnado terá que responder a unha serie de preguntas extraídas dos textos traballados

Personalized attention

Methodologies	Description
Supervised projects	O alumando deberá poñerse en contacto coa profesora que o orientará para a realización da AC. Proporcionaranse exemplos de AC e asesoramento na súa elaboración
Workbook	

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Short answer questions		Proba de respostas breves sobre a materia traballada	50
Supervised projects		Elaboración dunha Adaptación Curricular	50
Others			

Assessment comments

Sources of information

Basic	ABALO, V. (1994). Adaptaciones Curriculares. Madrid: Escuela Española. ACOSTA RODRÍGUEZ, V. (1996). La evaluación del lenguaje. Teoría y práctica del proceso de evaluación de la conducta lingüística infantil. Archidona (Málaga): Aljibe ACOSTA RODRÍGUEZ, V. (2003). Las prácticas educativas ante las dificultades del lenguaje. Una propuesta para la acción. Barcelona: Ars Médica. ACOSTA, V., LEÓN, S., RAMOS, V. (1988). Dificultades del habla infantil: un enfoque clínico. Málaga: Aljibe AINSCOW, M. (2001). Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares. Madrid: Narcea. AINSCOW, M. (2001). Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes. Madrid: Narcea. ALONSO, P., GOMEZ, L. e SALVADOR, M.D. (1995). Asesoramiento a familias y niños sordos. Madrid: MEC ÁLVAREZ, L. Y SOLER, E. (1997). ¿Qué hacemos con los alumnos diferentes? Cómo elaborar adaptaciones curriculares. Madrid: SM ÁLVAREZ VARELA, M. (2009). ¿Resposta dos centros educativos á diversidade? Revista Galega de Educación, nº 43, pp. 79-82 BARLET, X. e GRAS, R. (1995). Atención Temprana del bebé sordo. Barcelona: Fundación La Caixa-Masson BARREIRO GONZÁLEZ, M.P. (2009). ¿Resposta dos centros educativos á diversidade? Revista Galega de Educación, nº 43, pp. 34-39 CALVO, A. Y MARTINEZ, A (2001): Técnicas y procedimientos para realizar adaptaciones curriculares. Bilbao : Praxis. DEL RIO, M.J. (1993). Lenguaje y comunicación en personas con necesidades especiales. Barcelona: Martínez Roca. GALA MERINO, S. (2009). ¿Deficiencias sensoriais na educación e produtos de apoio? Revista Galega de Educación, nº 43, pp. 49-53 GARCÍA VIDAL, J. (1993). Guía para realiar adaptaciones curriculares. Madrid:EOS GARRIDO, J. y SANTANA, R. (1993): Adaptaciones Curriculares. Guía para los profesores tutores de Educación Primaria y de Educación Especial. Madrid: CEPE GONZÁLEZ MANJÓN, D. (1993). Adaptaciones curriculares. Málaga: Aljibe GRAU RUBIO, C. E FERNÁNDEZ HAWRYLAK, M. (2008). ¿La atención a la diversidad y las adaptaciones curriculares en la normativa española? en Revista Iberoamericana de Educación (ISSN: 1681-5653) JIMÉNEZ, P. Y VILA, M. (1999): De la educación especial a la educación en la diversidad. Málaga: Aljibe LOPEZ SOBALER, M e outros. (2000): DIAC: Documento Individual de adaptación curricular: una propuesta sencilla para la elaboración de las Adaptaciones Curriculares. Barcelona: Praxis LOVATO QUESADA, X. (2001): Diversidad y educación de la escuela inclusiva y el fortalecimiento como estrategia de cambio. Barcelona: Paidós MARCHESI, A. E OUTROS (1987). El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos. Madrid: Alianza MOLINA, S. (1994). ¿Modelos curriculares adaptados?. En MOLINA (dir). Bases psicopedagógicas de la Educación Especial. Alcoy: Madrid MOYA MAYA, A. (2002): El profesorado de apoyo ¿dónde? ¿cuándo?, ¿cómo?...realiza su trabajo.. Málaga: Aljibe NUÑEZ MAYÁN, T. (1997). ¿As adaptaciós curriculares na procura dunha resposta educativa para todos? en Revista Galega de Educación, 28, 50-57. NUÑEZ MAYÁN, T. (2008). Da segregación á inclusión educativa. Santiago: Editorial Laiovento. PARRILLA LATAS, A. (2003). La Respuesta Educativa a la Diversidad. Bases Pedagógicas de la Educación Especial: Manual para la Formación Inicial del Profesorado. Madrid: Biblioteca Nueva, pp. 95-130 PARRILLA LATAS, A. (2005). ¿La Educación Inclusiva: un Desafío a Todos los Sistemas y Comunidades Educativas?. Escuela Española. Núm. 13. 2005. pp. 7-9 PUJOLÁS MASET, P. (2001). Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria. Granada: Ediciones Aljibe. RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ, J. (2006). A elaboración e adaptación dos materiais curriculares. Santiago de Compostela: Concello, Departamento de Educación e Mocidade. SABEH, E., MONJAS, I. (2002). ¿La aceptación social de niños y niñas con discapacidad. Problemas y posibles soluciones?. Siglo Cero, 33 (2), Marzo-Abril 2002, p. 15-26. SÁNCHEZ PALOMINO, A. Y TORRES GONZALEZ, J. A. (2002): Educación Especial. Una perspectiva curricular organizativa y profesional. Madrid: Pirámide TORRES GONZÁLEZ, J.A. (1999). Educación y diversidad: Bases didácticas y organizativas. Málaga: Ediciones Aljibe. TORRES SANTOMÉ, J. (2006). Globalización e interdisciplinariedad: El Curriculum Integrado. Madrid: Morata, 5ª edic.
Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus
Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.